

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024/2025-2028/2029

(skrajne daty)

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Pedagogika
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Kolegium Nauk Społecznych, Instytut Pedagogiki
Kierunek studiów	nauczanie języków obcych – język angielski i rosyjski
Poziom studiów	studia jednolite magisterskie
Profil	praktyczny
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok II, semestr 3 i 4
Rodzaj przedmiotu	B. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne
Język wykładowy	język polski
Koordynator	dr Barbara Lulek
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr E. Barnaś-Baran dr E. Dolata dr A. Długosz dr E. Tłuczek-Tadla dr M. Zielińska – Czopek

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
3i4	30	30						Warsztaty 30	4

1.2. Sposób realizacji zajęć **zajęcia w formie tradycyjnej** zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku): Egzamin**

(wykład – zaliczenie, ćwiczenia- zaliczenie z oceną, warsztaty – zaliczenie z oceną)

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Brak

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Przygotowanie pedagogiczne studentów do wykonywania zawodu nauczyciela
C2	Przygotowanie studentów do adekwatnego reagowania na potrzeby uczniów
C3	Przygotowanie studentów do współpracy ze środowiskiem rodzinnym i lokalnym

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
STUDENT ZNA I ROZUMIE:		
EK_01	system oświaty: organizację i funkcjonowanie systemu oświaty, podstawowe zagadnienia prawa oświatowego, krajowe i międzynarodowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnościami, znaczenie pozycji szkoły jako instytucji edukacyjnej, funkcje i cele edukacji szkolnej, modele współczesnej szkoły, pojęcie ukrytego programu szkoły, alternatywne formy edukacji, zagadnienie prawa wewnątrzszkolnego, podstawę programową w kontekście programu nauczania oraz działania wychowawczo-profilaktyczne, tematykę oceny jakości działalności szkoły lub placówki systemu oświaty;	NW8, NW9
EK_02	rolę nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etykę zawodową nauczyciela, nauczycielską pragmatykę zawodową – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematykę oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rolę początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela;	NW3
EK_03	wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istotę i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym;	NW1

EK_04	zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodykę pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka, różnicowanie, indywidualizację i personalizację pracy z uczniami, funkcjonowanie klasy szkolnej jako grupy społecznej, procesy społeczne w klasie, rozwiązywanie konfliktów w klasie lub grupie wychowawczej, animowanie życia społeczno-kulturalnego klasy, wspieranie samorządności i autonomii uczniów, rozwijanie u dzieci, uczniów lub wychowanków kompetencji komunikacyjnych i umiejętności społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji; pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie, problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; zagrożenia dzieci i młodzieży: zjawiska agresji i przemocy, w tym agresji elektronicznej, oraz uzależnień, w tym od środków psychoaktywnych i komputera, a także zagadnienia związane z grupami nieformalnymi, podkulturami młodzieżowymi i sektami;	NW4 NW12
EK_05	sytuację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: specjalne potrzeby edukacyjne uczniów i ich uwarunkowania (zakres diagnozy funkcjonalnej, metody i narzędzia stosowane w diagnozie), konieczność dostosowywania procesu kształcenia do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów (projektowanie wsparcia, konstruowanie indywidualnych programów) oraz tematykę oceny skuteczności wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;	NW5, NW6, NW10
EK_06	zasady pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu się; przyczyny i przejawy trudności w uczeniu się, zapobieganie trudnościom w uczeniu się i ich wczesne wykrywanie, specyficzne trudności w uczeniu się – dysleksja, dysgrafia, dysortografia i dyskalkulia oraz trudności w uczeniu się wynikające z dysfunkcji sfery percepcyjno-motorycznej oraz zaburzeń rozwoju zdolności, w tym językowych i arytmetycznych, i sposoby ich przewyższania; zasady dokonywania diagnozy nauczycielskiej i techniki diagnostyczne w pedagogice;	NW5, NW6, NW10
EK_07	doradztwo zawodowe: wspomaganie ucznia w projektowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej, metody i techniki określania potencjału ucznia oraz potrzebę przygotowania uczniów do uczenia się przez całe życie.	NW6
Student potrafi:		
EK_08	wybrać program nauczania zgodny z wymaganiami podstawy programowej i dostosować go do potrzeb edukacyjnych uczniów	NU4
EK_09	zaprojektować ścieżkę własnego rozwoju zawodowego	NU1 NU18

EK_10	formułować oceny etyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela	NU1
EK_11	nawiązywać współpracę z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym	NU12
EK_12	rozpoznawać sytuację zagrożeń i uzależnień uczniów	NU5
EK_13	zdiagnozować potrzeby edukacyjne ucznia i zaprojektować dla niego odpowiednie wsparcie	NU1 NU18
EK_14	określić przybliżony potencjał ucznia i doradzić mu ścieżkę rozwoju	NU1
Student jest gotów do:		
EK_16	okazywania empatii uczniom oraz zapewniania im wsparcia i pomocy	NK5
EK_17	profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie szkolnej lub grupie wychowawczej	NK7
EK_18	samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej	NK4
EK_19	współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy	NK4 NK5

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

<p>Treści merytoryczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pedagogika jako nauka o wychowaniu i kształceniu człowieka. 2. Aksjologiczna warstwa procesu wychowania - ideał, cele i wartości. 3. Metody, formy, techniki i środki wychowania. 4. Praca opiekuńczo-wychowawcza nauczyciela. 5. Uwarunkowania procesu wychowania w wybranych środowiskach (rodzina, szkoła) 6. Trudności dydaktyczne uczniów. 7. Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych. 8. Nauczyciel – wychowawca. Obszary działania. 9. Kultura organizacyjna pracy szkoły. 10. Organizacja i funkcjonowanie systemu oświaty.
--

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

<p>Treści merytoryczne ćwiczeń audytoryjnych</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wybrane aspekty pracy nauczyciela – podstawa programowa, program nauczania, rozkład materiału. 2. Sposoby poznawania dzieci i młodzieży. 3. Psychospołeczne warunki skutecznego wychowania. Praca w grupie zróżnicowanej. 4. Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny. 5. Sytuacje trudne w szkole – sposoby przeciwdziałania. 6. Zasady pracy dydaktyczno – wychowawczej z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych 7. Wspomaganie ucznia w wyborze ścieżki edukacyjno-zawodowej. 8. Współpraca nauczyciela z rodzicami i środowiskiem społecznym. 9. Ścieżka rozwoju zawodowego nauczyciela.

Treści merytoryczne zajęć warsztatowych	
1.	Analiza podstawowych aktów prawnych (ustawa, rozporządzenia) regulujących działalność szkół różnych typów.
2.	Analiza organizacji pracy szkoły, statut szkoły
3.	Sposoby poznawania dzieci i młodzieży. Praktyczne rozwiązania.
4.	Psychospołeczne warunki skutecznego wychowania. Implikacje praktyczne.
5.	Szkolny program pracy wychowawczo-profilaktycznej. Analiza wybranego programu.
6.	Sytuacje trudne w szkole. Projektowanie sposobów przeciwdziałania.
7.	Projekt dowolnie wybranych form zajęć wychowawczych (etap szkoły podstawowej lub ponadpodstawowej)
8.	Wspomaganie ucznia w wyborze ścieżki edukacyjno-zawodowej. Praktyczne rozwiązania.
9.	Planowanie współpracy nauczyciela z rodzicami i środowiskiem społecznym.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną.

Ćwiczenia i warsztaty: analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), analiza dokumentów wewnątrzszkolnych, ćwiczenia praktyczne.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Kolokwium, egzamin w formie pisemnej lub ustnej, obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw
EK_02	Kolokwium, egzamin w formie pisemnej lub ustnej, obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw
EK_03	Kolokwium, egzamin w formie pisemnej lub ustnej, obserwacja w trakcie zajęć,	w, ćw
EK_04	Kolokwium, egzamin w formie pisemnej lub ustnej, obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw
EK_05	Kolokwium, egzamin w formie pisemnej lub ustnej, obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw
EK_06	Kolokwium, egzamin w formie pisemnej lub ustnej, obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw
EK_07	Kolokwium, egzamin w formie pisemnej lub ustnej, obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw
EK_08	Kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ćw, war.
EK_09	Kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ćw, war.
EK_10	Kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ćw, war.
EK_11	Kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ćw, war.
EK_12	Kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ćw, war.
EK_13	Obserwacja w trakcie zajęć	ćw, war.
EK_14	Obserwacja w trakcie zajęć	ćw, war.

EK_15	Kolokwium, egzamin w formie pisemnej lub ustnej, obserwacja w trakcie zajęć	ćw, war.
EK_16	Obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw, war.
EK_17	Obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw, war.
EK_18	Obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw, war.
EK_19	Obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw, war.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ćwiczenia: pozytywna ocena z kolokwium, obecność i aktywność na zajęciach (udział w dyskusji, studiowanie treści czasopism pedagogicznych).

Warsztaty: obecność i aktywność na zajęciach, scenariusz zajęć wychowawczych - zaprezentowanie fragmentu zajęć

WYKŁAD: EGZAMIN W FORMIE PISEMNEJ LUB USTNEJ, UZYSKANIE NIE MNIEJ NIŻ 50% PUNKTÓW.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	90
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	28
SUMA GODZIN	120
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	4

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

- Pedagogika. Podręcznik akademicki, t. 1, 2, red. B. Śliwerski, Z. Kwieciński. Warszawa: PWN 2004,
- Pedagogika. Podstawy nauk o wychowaniu. T. 1. red. B. Śliwerski, Gdańsk: GWP 2006.
- Hejnicka - Bezwińska T., Pedagogika. Podręcznik dla pierwszego stopnia kształcenia na poziomie wyższym, Warszawa 2015.

- Jarosz E., Wysocka E., Diagnostyka psychopedagogiczna. Podstawowe problemy i rozwiązania, Warszawa 2006.
- Kunowski S., Podstawy współczesnej pedagogiki, Warszawa 2007.
- Łobocki M., Teoria wychowania w zarysie, Kraków 2012.
- Nowak M., Teorie i koncepcje wychowania, Warszawa 2008.
- Pólturzycki J., Dydaktyka dla nauczycieli, Toruń 2012.

Literatura uzupełniająca:

- Borecka – Biernat D. (red.), Zachowania agresywne dzieci i młodzieży. Uwarunkowania oraz możliwości ich przezwyciężania, Warszawa 2013.
- Frączek Z., Lulek B., Wybrane problemy pedagogiki rodziny, Rzeszów 2010.
- Karpińska A., Niepowodzenia edukacyjne – renesans myśli edukacyjnej, Białystok 2013.
- Kwiatkowska H. (red.) Uczłowieczyć komunikację. Nauczyciel wobec ucznia w przestrzeni szkolnej, (, Impuls, Kraków 2015.
- Lenart J., Przygotowanie do wyboru zawodu w kontekście przeobrażeń cywilizacyjnych [w:] K. Denek, T. Koszyc, P. Oleśniewicz (red.) Edukacja Jutra, Wrocław 2009.
- Lenart J., Szumna D., Rola szkoły w poradnictwie karier [w:] M. Jedynak, E. Żerel (red.) Transnarodowe doradztwo zawodowe, Lublin 2009.
- Lulek B., Rodzice w przestrzeni szkoły, Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanitas, Pedagogika [200492] 21/2020, s. 95-106.
- Lulek B., Wywiadówka jako przestrzeń procedur i rytuałów. O oficjalności i obligatoryjności, Lubelski Rocznik Pedagogiczny [200338], vol 40, nr 1/2021, s. 71-85.
- Mikiewicz P., Socjologia edukacji, PWN, Warszawa 2016.
- Nowosad I., Nauczyciel wychowawca czasu polskich przełomów, Kraków 2001.
- Słupka J., Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Pomoc psychologiczno – pedagogiczna, dostosowanie wymagań, Gdańsk 2018.
- Teksty z czasopism pedagogicznych.
- Zielińska-Czopek M., Autokraci czy demokraci? Nauczycielskie kierowanie pracą klasy szkolnej, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2021.
- Zielińska M., Zaangażowanie rodziców w pracę szkoły w świetle wyników badań nauczycieli szkół podstawowych W: Edukacja – Technika – Informatyka, Kwartalnik Naukowy nr 4(26)2018, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2018.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej